Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 21 listopada 2025 roku

Sprawa: Oświadczenie złożone przez senator Monikę Piątkowską
Znak sprawy: PG8.054.6.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska

Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do przesłanego oświadczenia złożonego przez senator Monikę Piątkowską na 43. posiedzeniu Senatu w dniu 16 października 2025 r., uprzejmie informuję, co następuje.

Ad. pyt. 1 i 2 - W roku 2024, w wyniku reformy finansów jednostek samorządu terytorialnego (JST), wprowadzona została ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która miała na celu wzmocnienie i ustabilizowanie finansów JST w sposób systemowy.
Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody podatkowe, zaś subwencje z budżetu państwa mają charakter uzupełniający.
Nastąpiła jakościowa zmiana w strukturze dochodów budżetów samorządowych. Ustawa zwiększyła dochody własne jednostek samorządu terytorialnego, dochody odzyskały swój podstawowy i stymulacyjny charakter. Głównym źródłem dochodów samorządów terytorialnych stały się dochody podatkowe. System zasilania finansowego został oparty na lokalnej bazie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).
Nowy system dochodów JST, uwzględnia m.in. specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych ale również kwestię potrzeb wydatkowych JST wynikających z realizowanych zadań.

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Wzmocnienie i ustabilizowanie finansów JST poprzez zwiększenie ich dochodów własnych, zwiększyło możliwości realizacji zadań przypisach samorządom, także dało szansę na dalszy ich rozwój.
Łączny skutek finansowy, wynikający z nowej ustawy, jest dla jednostek samorządu terytorialnego pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025, w stosunku do dochodów obliczonych na ten sam rok według systemu obowiązującego do końca 2024 r., a w perspektywie najbliższej dekady szacuje się, że dochody jednostek samorządu terytorialnego wzrosną o ponad 345 mld zł.

Niezależnie od powyższego trzeba podkreślić, iż stosownie do przepisu art. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Posiada ona osobowość prawną, a jej samodzielność podlega ochronie sądowej. Ustawa o samorządzie gminnym oraz ustawy szczególne określają katalog zadań przypisanych do realizacji przez gminy.
W świetle powyżej cyt. ustawy oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwalanego corocznie budżetu. Organem odpowiedzialnym za przygotowanie oraz wykonywanie budżetu jest organ wykonawczy, tj. wójt, burmistrz (prezydent miasta).
Tak więc wszelkie sprawy związane z wykonywaniem zadań gminnych, a co za tym idzie wydatkowaniem środków publicznych w ramach uchwalonego budżetu, należą do wyłącznej właściwości i suwerennej decyzji jednostki sektora finansów publicznych jaką jest gmina i za ich realizację jest odpowiedzialny organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego.

Ad. pyt. 3 - Odnosząc się do pytania dotyczącego wprowadzenia przez Ministra Finansów i Gospodarki we współpracy z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej jednolitych wytycznych dotyczących ujmowania wydatków „dostępnościowych" w klasyfikacji budżetowej, należy podkreślić, że klasyfikacja budżetowa określona rozporządzeniem Ministra Finansów[1] powinna być narzędziem jak najbardziej uniwersalnym, umożliwiającym dysponentom środków budżetowych zaewidencjonowanie, w sposób jednolity, określonych zdarzeń, rozstrzygniętych co do zasady przepisami prawa materialnego.
Należy przy tym mieć na uwadze, że zarówno dochody, jak i wydatki związane z realizacją określonych zadań powinny być ujmowane w podziałkach możliwie najlepiej oddających charakter/przeznaczenie ewidencjonowanych środków w sposób możliwie jednolity dla wszystkich stosujących ją jednostek.
Zgodnie z ustawą o finansach publicznych[2] rolą działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej jest grupowanie wydatków według rodzaju działalności, natomiast paragrafów według rodzaju dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków pochodzących z budżetu UE i ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.
Z uwagi na różnorodny charakter zadań wynikających z programów rządowych na rzecz dostępności takich jak „Senior+" oraz „Dostępność Plus" oraz fakt, że działania dotyczące dostępności obejmują swoim zakresem różnorodne obszary działalności (m.in. transport, edukację, służbę zdrowia, cyfryzacja), kategoria ta ma charakter przekrojowy w stosunku do rodzajów działalności. Różnorodny może też być charakter ekonomiczny ponoszonych wydatków. Należy wskazać, że klasyfikacja budżetowa nie jest jedynym narzędziem umożliwiającym monitorowanie określonych dochodów i wydatków przez dysponentów odpowiedzialnych

[1] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, z późn. zm.)
[2] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483)

merytorycznie za dany obszar. Może natomiast, dzięki płynącej z niej wartości informacyjnej zgodnie z ustawowymi wytycznymi, z pewnością takie narzędzie wspierać.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu